

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Rosice, okres Brno - venkov

Na schodech 239, 665 01 Rosice

Identifikátor školy: 600 003 426

Termín konání inspekce: 22. – 24. září 2003

Čj.:	12 1004/03-5173
Signatura:	ol2kx502

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v hudebním a výtvarném oboru vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru a vybraných předmětech hudebního oboru (dřevěné dechové nástroje a klavír) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola je příspěvkovou organizací zřízenou Jihomoravským krajem, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5 v Brně. Škola je v současné době organizována jako tříoborová. Poskytuje základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech a připravuje žáky pro studium ve středních a vysokých školách uměleckého zaměření a konzervatoři. Navštěvuje ji v přípravných ročnících a základním studiu prvního a druhého stupně celkem 439 žáků, z toho 59 v tanečním, 89 ve výtvarném a 291 v hudebním oboru. Výuka je zabezpečována v kmenové škole v Rosicích (Na schodech 239) a v odloučených pracovištích v Rosicích (Pod zahrádkami 120 a Žerotínovo náměstí 1), Domašově, Říčanech, Zastávce, Zbraslavi u Brna a Veverských Knínicích. Stanovená kapacita školy je respektována a realizované studijní obory jsou v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální zabezpečení výuky hudebního oboru je s ohledem na plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti optimální. V oboru vyučuje sedmnáct plně kvalifikovaných učitelů. Při stanovení skladby úvazku ředitel školy prioritně respektuje odborné předpoklady učitelů z pohledu jejich nástrojové profilace. V případě, kdy někteří pedagogové vyučují vzhledem k potřebám školy i hru na jiný nástroj, jedná se o nástroj příbuzný a děje se tak s přihlédnutím k jejich zkušenostem a schopnostem. Výuku výtvarného oboru zabezpečuje jedna učitelka, která vyhovuje požadavkům odborné způsobilosti pro výuku na tomto typu školy. Požadované pedagogické vzdělání však nemá.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti školy a zabezpečení jejího provozu vychází ze systému zavedeného v minulém období. V současné době se vrátil do vedení školy bývalý ředitel, který působil ve funkci starosty města. Jeho zástupcem byl ustanoven pracovník, který současného ředitele v minulém období zastupoval. Organizační struktura je přehledně znázorněna v Organizačním řádu. Vzhledem menšímu počtu pracovníků je jednoduchá. Vychází z podmínek školy a je funkční. Povinnosti pedagogických pracovníků jsou jasně stanoveny ve Vnitřním řádu školy. Jako poradní orgán ředitele školy je ustanovena pedagogická rada a umělecká rada. Zápisy z jejich jednání však nepodávají dostatek relevantních informací o projednávaných záležitostech. Jsou vedeny spíše formálně. Obsahují pouze seznam projednaných bodů, které se pohybují především v oblasti organizační, ale méně ve vztahu k výchovně-vzdělávací činnosti ZUŠ. Předmětové komise zřízeny nejsou.

V převažujícím hudebním oboru je ustanovena funkce vedoucí učitelky s vymezenými kompetencemi. Přenos informací vůči zaměstnancům je dostatečně zajištěn prostřednictvím pedagogických a uměleckých rad, nástěnky ve sborově a také operativním předáním informací.

V současné době působí ve škole stabilizovaný kolektiv pracovníků a odborně kvalifikovaný pedagogický sbor. Vedení školy usiluje o vytvoření příznivé pracovní atmosféry, založené na dobrých mezilidských vztazích. Snaží se vytvářet podmínky pro participaci zaměstnanců na rozvoji ZUŠ. Využívá odborný potenciál pracovníků. Kontrolní činnost v uplynulém školním roce byla zaměřena vedle kontroly plnění základních pracovních povinností na výsledky učení žáků při postupových komisionálních zkouškách, žákovských koncertech a výstavách. Učitelé využívají možnost srovnávání výsledků na soutěžích. Průběh vzdělávání formou hospitační činnosti byl sledován jen v omezené míře a není písemně doložen. V plánu kontrolní a hospitační činnosti se pro letošní školní rok s přímým sledováním průběhu vzdělávání a jeho efektivity již počítá. Vzdělávání učitelů a jejich účast na vzdělávacích akcích akreditovaných institucí ředitel školy v případě projeveného zájmu umožňuje, sám je ale neinicuje. Pro pedagogickou činnost je přínosné, že řada učitelů jsou aktivní hráči, což potvrzují na pravidelných koncertech učitelů. Ve dvou případech si učitelé prohlubují vzdělání studiem na Janáčkově akademii múzických umění.

Hodnocení kvality práce učitelů, především výsledků jejich žáků, realizuje vedení školy ústně bezprostředně po koncertech a zkouškách. Kriteria nadtarifních složek mzdy pro ohodnocení zaměstnanců se pohybují v obecnější rovině.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy mají celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní umělecká škola sídlí v budově, která je majetkem města Rosice. Pro individuální výuku hudebního oboru je vyhrazeno šest učeben a ředitelna. Jejich prostředí je esteticky upravené, vyzdobené obrazy, žákovskými výtvarnými pracemi a vybavené novějším nábytkem. Z hlediska funkčnosti a kulturnosti splňuje prostředí estetické a psychohygienické podmínky pro výuku na tomto typu školy. Na odloučených pracovištích, kterých má škola sedm, probíhá výuka většinou v místních základních školách či obecních úřadech. Nástrojové vybavení školy je celkově dobré. Z prostorových důvodů je většina učeben vybavena pianiny, v jednom případě malým klavírním křídlem. Škola disponuje dostatečným množstvím notového materiálu, který je rozšiřován dle finančních možností školy a někdy také doplňován vlastním materiálem učitelů. Škola vlastní audiotechniku s bohatým výběrem CD nosičů.

Prostorové a materiální zázemí výtvarného oboru je velmi dobré, ve srovnání s obdobnými ZUŠ až vynikající. Výuka probíhá na dvou odloučených pracovištích. Jedno je umístěno v prostorách zámku v místě sídla školy v Rosicích. Druhé se nachází v účelově postavené budově ZUŠ v blízké obci Zastávka. Na obou pracovištích má obor pro svoji činnost dvě prostorné, funkčně vybavené učebny. Jedna z nich je vždy upravena pro plošnou tvorbu a další je uzpůsobena jako modelovna a keramická dílna. Účelné uspořádání a funkční vybavení těchto pracoven spolu s potřebným pracovním a sociálním zázemím pro žáky i vyučující umožňuje realizovat vzdělávací program v celé šíři požadovaných výtvarných disciplín. Výuka je díky angažovanému přístupu učitelky a dobré spolupráci s vedením školy, které vychází vstříc potřebám oboru, velmi dobře zabezpečena výtvarnými pomůckami a materiálem. Prostorově, ve kterém probíhá výuka má charakter výtvarných dílen.

Pro výtvarnou práci je velmi podnětné a motivující (zvláště v případě pracoviště umístěného v budově zámku).

Materiálnímu zabezpečení výuky věnuje vedení školy pozornost. Sleduje efektivitu využívání stávajících materiálních zdrojů. Analyzuje dosažený stav. V rámci reálných možností školy a ve spolupráci s pedagogickým sborem se snaží o postupné zkvalitňování materiálního zázemí ZUŠ.

Materiálně-technické podmínky hudebního a výtvarného oboru jsou celkově velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučované obory

Základní umělecká škola je tříoborová. Poskytuje základy uměleckého vzdělání v hudebním, výtvarném a tanečním oboru.

Vyučované obory jsou v souladu se zařazením do sítě škol.

Škola vychází z platných učebních dokumentů ZUŠ. Učební plány č. j. 18 418/95 pro hudební obor však nejsou u části žáků respektovány. Na základě kontroly povinné dokumentace bylo zjištěno, že ve hře na zobcovou flétnu je u šesti žáků minimální časová dotace výuky stanovená výše uvedenými učebními plány zkrácena na polovinu. V hospitovaných nástrojích (klavír, dřevěné dechové nástroje) nejsou v plném rozsahu naplňovány učební plány v případě přidružených předmětů komorní a souborové hry a hudební nauky. Výuku komorní a souborové hry, doprovodu... z celkového počtu 64 žáků (kteří ji mají učebními plány stanovenou) ji skutečně navštěvuje 33 žáků. V případě hudební nauky je pravidelná docházka zabezpečena u 55 ze 113 žáků. Výuka výtvarného oboru je plánována a realizována v souladu s požadavky upravených a v současnosti platných učebních plánů č. j. 18 455/2002-22.

V dodržování platných učebních osnov hudebního oboru č. j. 11 393/81-35 a výtvarného oboru č. j. 15 865/2000-22 nebyly zjištěny nedostatky. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Výuka sledovaných nástrojů v hudebním oboru není v souladu s učebními dokumenty. Výuka výtvarného oboru je v souladu s učebními dokumenty.

Vedení školy sleduje v rámci kontrolní činnosti naplňování učebních osnov a vyhodnocuje zjištěný stav. Jako účinný nástroj pro sledování plnění učebních dokumentů slouží analýza výsledků komisionálních postupových zkoušek.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Rozvrh hodin nebyl v době inspekce ještě ustálen. Při jeho tvorbě učitelé vycházejí vstříc potřebám žáků. Sestavený školní řád jasně stanovuje pravidla studia v ZUŠ. Přenos informací vůči žákům a rodičům je dostatečně zajištěn prostředky obvyklými pro tento typ školy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudebním oboru

Individuální výuka hry na klavír, zobcovou flétnu a klarinet

V hospitované výuce (začátek školního roku) bylo patrné, že se u některých žáků projevila delší pauza ve cvičení a v pedagogickém vedení. Snaha učitelů byla pracovat se žáky

individuálně, dle jejich specifických potřeb. Vyučující navazovali na zafixované vědomosti získané v minulém školním roce. Ve studijních plánech, které mají vypracované ve třídních knihách, mají většinou vymezený cíl výuky a obsah použité literatury. Z metodického hlediska je přínosné, že někteří pedagogové zejména u nižších ročníků, preferují půlené lekce dvakrát v týdnu.

Odborná a pedagogická kvalifikace vyučujících měla pozitivní vliv na kvalitu výuky. Téměř všichni učitelé vyučují nástroj, který je shodný s jejich nástrojovou profilací. V některých případech se jednalo o nástroj úzce příbuzný.

Učebny pro individuální výuku jsou standardně vybaveny. Výuka hry na klavír probíhá většinou na pianino. Vyučující ve hře na dřevěné dechové nástroje mají k dispozici klávesový nástroj, který ve sledované výuce často vhodně využívali k doprovodům či intonační nebo rytmické podpoře.

Vlastní organizace vyučovacích hodin hry na klavír měla u většiny učitelů běžně užívanou podobu. Žáci se nejprve rozehráli na stupnicích a akordech, dále následovala technická cvičení, kde si osvojovali technickou zručnost nástrojové hry. U přednesových skladeb učitelé upozorňovali na správné dynamické proporce a rozdíly mezi melodickým a doprovodným hlasem. Ve výuce hry na zobcovou flétnu a klarinet byla patrná snaha učitelů vštěpit žákům elementární návyky hry – přirozený postoj a postavení prstů, důkladné nádechy, konkrétní artikulaci a celkovou technickou zručnost nástrojové hry. Vyučující metodicky vedli žáky jak postupovat při domácí přípravě a upozorňovali na technická úskalí. Vedle pozitivních zjištění bylo u některých pedagogů patrné, že jsou při vedení žáků méně důslední. Někdy byl opomíjen přesný rytmus.

Učitelé pracovali se žáky individuálním způsobem, rozvíjeli u nich muzikální projev, který je založený na technickém zvládnutí zvoleného nástroje. Prohlubovali u nich zájem o studovaný nástroj a podněcovali je k lepším výkonům.

V průběhu většiny hodin byla sledována velmi dobrá úroveň interakce a komunikace žáků a učitelů. Vzhledem k charakteru výuky se však více pohybovala v oblasti neverbální. Aby nedocházelo k psychickému přetěžování žáků, učitelé vhodně zařazovali relaxační chvíle.

Po zvládnutí dílčích úkolů následovala většinou pochvala. Učitelé citlivě přistupovali k hodnocení žáků a ocenili pokrok. U některých pedagogů chyběla důkladnější práce s chybou, která se týkala rytmických nepřesností.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech hra na klavír, zobcová flétna a klarinet měly celkově velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru

Výuka je organizována v sedmi skupinách dětí, z nichž tři jsou vyučovány v Rosicích a čtyři na odloučeném pracovišti v Zastávce. Probíhá pod vedením jedné učitelky, která splňuje podmínky odborné, ale již ne pedagogické způsobilosti pro práci na tomto typu školy. Pozitivní zjištění z provedených hospitací však potvrdila, že její dlouholetá pedagogická praxe, zájem o vyučovaný obor, invence a tvůrčí přístup k vedení výuky dostatečně eliminují absenci jejího pedagogického vzdělání.

Výtvarné vzdělávání probíhá v souladu s platnými dokumenty. Vyučující realizuje vzdělávací proces v souladu s variantou A učebních plánů výtvarného oboru. Při jeho plánování se snaží o systematické řetězení úloh formou výtvarných řad. Průběh sledovaného výtvarného vzdělávání svědčil o cílevědomém vedení výuky, volbě vhodných a přiměřených výchovně-vzdělávacích cílů, námětů, úkolů a výtvarných technik. Dobrá bezprostřední příprava učitelky

na vyučování měla přes dílčí organizační nedostatky v jedné z hospitovaných lekcí pozitivní dopad na celkovou efektivitu výuky.

Velmi dobré prostorové a materiální podmínky oboru byly ve sledované výuce efektivně využívány. Výuka probíhala v učebnách, které jsou vzhledem k potřebám výtvarného oboru a realizovaným činnostem funkčně vybaveny a uzpůsobeny. Poskytovaly dětem podnětné pracovní prostředí. Výtvarné vzdělávání bylo podpořeno potřebnými pomůckami a dostatečným množstvím výtvarného materiálu. Materiální zajištění výuky bylo ve vztahu k realizovaným činnostem velmi dobré.

Vyučovací jednotky měly jasný cíl a obsah. K jejich naplnění vedlo účelné řízení výuky a dobré využití vyučovacího času (s výjimkou závěru jedné ze sledovaných lekcí). Po stručném, ale jasném a dětem srozumitelném vysvětlení úkolu a nejdůležitějších výtvarných a technických zásad jeho řešení přistupovali žáci aktivně k výtvarným činnostem. Během nich učitelka práci dětí citlivě usměrňovala. Pokud bylo třeba, radou či ukázkou pomohla. Přitom však neomezovala prostor pro osobitost řešení výtvarných úkolů. Respektovala jejich individuální předpoklady a cítění. Výuka se vyznačovala dobrou pracovní atmosférou a dodržováním psychohygienických zásad.

Pozitivní vliv na průběh a celkovou efektivitu vzdělávání měla účinná motivace dětí. Promyšleným výběrem přitažlivých a inspirativních námětů a výtvarných technik se učitelce dařilo podnítit zájem žáků o výtvarnou činnost. Jejich aktivitu a zájem o práci dále posilovala citlivým přístupem k dětem a oceněním jejich snahy.

Výuka se vyznačovala pěkným vztahem a spoluprací mezi učitelkou a dětmi i mezi dětmi navzájem (zvláště v případě, kdy pracovaly na společném úkolu ve dvojici). Byla sledována dobrá úroveň interakce a komunikace mezi učitelkou a žáky, vzájemné respektování, dodržování pravidel slušného chování.

Během výuky učitelka citlivě, převážně pozitivně hodnotila dosažené výsledky. Neopomenula společné závěrečné zhodnocení práce. Vedle vlastního ocenění dobrých výsledků vytvářela méně prostoru pro vzájemné hodnocení a sebehodnocení dětí.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výtvarném oboru měly celkově velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování výsledků vzdělávání ZUŠ využívá funkční, pro tento typ školy charakteristický, evaluační nástroj. Sleduje a posuzuje výkony žáků na interních a veřejných vystoupeních ZUŠ, při komisionálních postupových a závěrečných zkouškách a analyzuje úspěšnost žáků v soutěžích, při přijímacím řízení k dalšímu studiu v školách s uměleckým zaměřením. Výsledky vzdělávání a efektivita výchovně-vzdělávací práce jednotlivých učitelů jsou analyzovány a vyhodnocovány. V případě potřeby jsou přijímána příslušná opatření.

Škola se pravidelně zúčastňuje soutěží hudebních oborů ZUŠ. V uplynulém školním roce zaznamenali žáci hry na dechové dřevěné nástroje v okresním kole několik umístění.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy měly ve sledovaném hudebním a výtvarném oboru celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině jsou v souladu s dokladem o zařazení do sítě škol.

Dle předložené Zřizovací listiny ze dne 13. září 2001 a Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 28. srpna 2002 nemá příspěvková organizace zařazeno v síti škol odloučené pracoviště ve Veverských Knínicích.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace schválená Radou Jihomoravského kraje dne 13. září 2001 pod č. j. 25/7
2. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 25 231/2002-21 s účinností od 1. 9. 2002 ze dne 28. srpna 2002
3. Výkazy žáků a vyučovacích hodin za školní rok 2003/2004 (hudební a výtvarný obor)
4. Katalogy o průběhu studia v hudebním a výtvarném oboru
5. Rozvrhy hodin hospitovaných učitelů ve školním roce 2003/2004 v hudebním a výtvarném oboru
6. Třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku v hospitované výuce ve školním roce 2003/2004
7. Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2002/2003
8. Školní řád
9. Záznamy z jednání pedagogické rady a umělecké rady
10. Výroční zpráva o činnosti ZUŠ Rosice 2002/2003
11. Organizační řád

ZÁVĚR

Personální zabezpečení školy je z hlediska naplňování požadavků na odbornou a pedagogickou způsobilost učitelů optimální. Vedení školy efektivně využívá vhodně složeného pedagogického sboru k naplňování vzdělávacího programu ZUŠ. Organizace činnosti školy vychází z místních podmínek, ze zažitého systému a jasných pravidel. Přes zjištěné dílčí nedostatky v efektivitě kontrolní, především hospitační činnosti, je výchovně-vzdělávací činnost školy dobře zabezpečena.

Škola má vzhledem k potřebám výuky hudebního a výtvarného oboru odpovídající prostorové a materiálně-technické zázemí, které účelně využívá.

Ve většině sledované výuky se pozitivně projevíly odborné a pedagogické předpoklady vyučujících a jejich metodicky promyšlená práce při vedení žáků ve výchovně-vzdělávacím procesu. Použité metody a formy práce byly přiměřené stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům a vedly k jejich naplnění.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Brauner	Jiří Brauner, v.r.
Členové týmu	PaedDr. Jiří Kachlík	Jiří Kachlík, v.r.

V Brně dne 20. října 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. 11. 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Jiří Skřípek, zástupce ředitele	Jiří Skřípek, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2003-12-15	12-1204/03-952
Jihomoravský kraj	2003-12-15	12-1204/03-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.